

Základná škola, Školská č. 299, Skýcov,
Školská 299/11, 951 85 Skýcov

Finančná gramotnosť

Národný štandard finančnej gramotnosti
v podmienkach ZŠ Skýcov

Šk. rok: 2017/2018

Úvod

Východiskovým dokumentom pre zapracovanie finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu a do vyučovania je **Národný štandard finančnej gramotnosti** verzia 1.2, platný od 1.9.2017 (NŠFG), na ktorého podklade vznikla **Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných škôl a stredných škôl**. Tento metodický materiál slúži od 1. septembra 2014 na zorientovanie sa v nastolenej téme –zaradiť FG do vzdelávacieho procesu na ZŠ.

NŠFG popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne. Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí.

Vo finančnom vzdelávaní je dôležité disponovať odbornými vedomosťami a nemenej dôležitá je tiež finančná terminológia, ktorá je kompaktnou súčasťou danej Metodiky.

Základné ekonomické pojmy je nutné vysvetľovať s prihliadnutím na jednotlivé vekové kategórie. Osvojenie odborných pojmov však nemožno pokladať za cieľ finančného vzdelávania. Ten spočíva v získavaní kompetencií nevyhnutných pre prípravu finančného a existenčného zabezpečenie seba a svojej rodiny a pre budúcu aktívnu účasť na trhu finančných produktov a služieb. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre napĺňanie týchto cieľov.

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania predpokladajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností potrebných pri riešení rôznych životných situácií človeka a rodiny.

Finančná gramotnosť

Je „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.“ (NŠFG)

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v NŠFG povinnou súčasťou základného a stredného vzdelávania. Je do neho začlenená plošne. To znamená, že každý absolvent daného stupňa vzdelávania musí byť s ňou v určenom rozsahu oboznámený.

Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Preto je potrebné žiakov pripravovať na vyhľadávanie správnych informácií, kritické myslenie, rozoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu.

Naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie.

- Využívať autentické materiály - reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky
- Precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením uplatňovať rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením
- Spolu so žiakmi vyhľadávať varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy)

Napriek tomu, že sú financie ústredným pojmom finančného vzdelávania, finančnú gramotnosť nie je možné zjednodušiť na reč čísel. Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi je potrebné precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické.

Finančné vzdelávanie by malo byť jednoznačne oddelené a odlíšené od komerčného finančného poradenstva. Preto by mali byť vždy predstavené viaceré ponuky, ktoré môžu byť medzi sebou porovnávané. Výučba je potom prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život.

- Ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií –do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb môžu byť zapojení samotní žiaci
- Venovať sa so žiakmi porovnávaníu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu
- Sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb včase.
- Rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu sistými parametrami)

Jednou z hlavných tém finančnej gramotnosti je hospodárenie domácnosti. Finančné vzdelávanie je vhodné priblížiť prostredníctvom inscenačných metód. Týmto prístupom je možné rozptýliť obavy rodičov spojené s využívaním citlivých údajov a zvýšiť ochotu spolupracovať a podporiť svoje deti na ceste za finančnou gramotnosťou.

Ciele:

- poznať fungovanie jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- pochopiť otázky bohatstva a chudoby,
- poznať hodnotu peňazí,
- poznať modely zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- poznať osobné a rodinné modely zabezpečenia životných potrieb.

Absolvent základnej školy by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky, vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Metódy a formy práce

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve preto tu môžeme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania, cez naše pedagogické skúsenosti a umenie improvizácie, prostredníctvom ktorých bude väčšia radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva. Nemožno vypustiť základné prvky výstavby vyučovacej jednotky, ako sú:

- **Názornosť** - poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.
- **Jednoduchosť** - jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- **Aktivita žiakov** - žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.
- **Tempo hodiny** - hodina by mala byť dynamická, ale sohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.
- **Zmysluplnosť** - žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.

- **Využitelnosť** - využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.
- **Dôležitosť** - nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mal naučiť rozpoznať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto bude našou snahou pripravovať také aktivity, ktoré umožnia relatívne autentické zážitky cez finančnesimulovaných situácií, ktoré povedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Pomocou bude:

Heuristická metóda - metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.

Situačné metódy - majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci potom používajú svoje vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie.

Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií.

- Dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.
- Nepredkladať žiakom hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním.

Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život

- Zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- Pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov.
- Presunúť vyučovanie do reálneho prostredia (aj virtuálne), napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.

Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov

- Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a právne aspekty.
- Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov.

Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT.

- Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety.
- Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci.

Viesť žiakov k využívaniu on-line finančných kalkulačiek

- Zoznámiť žiakov s možnosťami a rizikami on-line finančných kalkulačiek.

- Pripraviť pre žiakov úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere).
- Skúsiť so žiakmi porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Spolupráca pri dosahovaní spoločných cieľov je jednou z charakteristík **kooperatívneho učenia sa**. Jedným prínosom je aktivizácia žiakov, rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa a posilňovanie sociálneho rozvoja žiakov. Výučbe nedominuje interakcia medzi učiteľom a žiakom, výrazne je posilnená vzájomná interakcia medzi žiakmi, pretože sú členovia skupiny pri práci na sebe závislí. Učia sa tým prekonávať súťaživosť v prospech spolupráce a tolerancie. Žiaci si môžu odovzdávať skúsenosti, môžu sa od seba navzájom učiť a môžu tak prirodzene formovať svoje názory a postoje v skupine vrstovníkov. Práca v skupine umožňuje každému zapojiť sa podľa svojich možností a schopností, dáva možnosť vyniknúť a uplatniť vedomosti či prednosti, ktoré ostatní nemajú. Žiaci sa delia o svoje reálne, či fiktívne skúsenosti zo svojich rodín, aplikujú rôzne stratégie, ale tiež si uvedomujú, že v prístupe k financiám i vo finančných situáciách rodín existujú rozdiely. Finančná gramotnosť prostredníctvom vzdelávacieho obsahu prepája konkrétne učebné predmety s činnosťou žiakov realizovanou v škole i mimo nej. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať ich vierohodnosť. Možno využívať knižnicu, internetové zdroje, odbornú literatúru, noviny, časopisy a pod. Vo vyšších ročníkoch môže byť spiestrením i obohatením projektové spracovanie nastolených tém.

Organizačná štruktúra projektového vyučovania:

- Úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá a pod.
- Práca v skupinách, kedy dochádza k vyhľadávaniu informácií.
- Prezentácia projektu sú prezentované závery, porovnávané výsledky projektov a hľadanie súvislostí.
- Hodnotenie projektu, jeho jednotlivých častí a sebareflexia v rámci projektu.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné tak rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Aj z tohto dôvodu majú tieto metódy vo finančnom vzdelávaní široké uplatnenie. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, kedy sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie. Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze.

Pre viaceré témy finančnej gramotnosti sú veľmi vhodné **diskusie a diskusné hry**. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa. Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie.

Prínosom môžu byť nasledovné metódy:

Brainstorming

Myšlienková (mentálna) mapa

Icebreaker(prelomenie ľadov) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, kprekonaniu začiatočných formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry.

Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemsmerovky

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako vpraxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry (stolové) , prípadne (počítačové aplikácie). Môžu tak plniť funkciu motivačnú i upevňovaciú. Prostredníctvom didaktických hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy.

Zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier.

- Čerpať námety z odborných publikácií.
- Získať osobnú skúsenosť s hraním týchto hier.
Vyskúšať didaktické hry na vyučovaní.
- Vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a lož, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami, PixWords.
- Využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú Témy zoradené do šiestich vybraných kategórií finančnej gramotnosti:

- 1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov**
- 2. Plánovanie, príjem a práca**
- 3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov**
- 4. Úver a dlh**
- 5. Sporenie a investovanie**
- 6. Riadenie rizika a poistenie**

Témy a kompetencie FG

NŠFG je usporiadaný do šiestich tém: Finančná zodpovednosť spotrebiteľov; Plánovanie, príjem a práca; Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov; Úver a dlh; Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie. Poradie tém nie je určené, určuje ho škola v rámci implementácie do svojho školského vzdelávacieho programu. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Prvá úroveň je určená pre žiakov prvého stupňa základnej školy.

Druhá úroveň predstavuje požiadavky na žiakov druhého stupňa základnej školy, prvého až štvrtého ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, prvého ročníka bilingválneho gymnázia ako aj nižšieho stredného odborného vzdelania a stredného odborného vzdelania.

Tretia úroveň je určená žiakom študijných odborov, ktorí dosiahnu úplné stredné všeobecné vzdelanie (gymnázium) alebo úplne stredné odborné vzdelanie (stredná odborná škola).

1. FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolanej osobe. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov.

Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient)

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.

Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ----

Úroveň 2:

Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR.

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

Úroveň 2:

Identifikovať korupčné správanie.

Identifikovať podvodné správanie.

Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

2. PLÁNOVANIE, PRÍJEM A PRÁCA

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Úroveň 2:

Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).

Zostaviť rozpočet domácnosti.

Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.

Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi.

Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

3. ROZHODOVANIE A HOSPODÁRENIE SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Úroveň 2:

Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky.

Opísať základné typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Úroveň 2:

Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.

Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úroveň 2:

Opísať moderné spôsoby platenia.

Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).

Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.

Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. ÚVER A DLH

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.

Úroveň 2:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.

Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.

Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.

Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2:

Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. SPORENIE A INVESTOVANIE

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

Úroveň 2:

Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).

Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

6. RIADENIE RIZIKA A POISTENIE

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Úroveň 2:

Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.

Vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia.

Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Spôsob implementácie

Metodika implementácie kmeňového obsahu NŠFG musí obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. Pri sprostredkovaní informácií k vyššie uvedeným témam, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií, je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvedy a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život.

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do ŠkVP - ISCED 1

Finančné vzdelávanie je možné na primeranej úrovni realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky, teda už v prvom ročníku základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od tretieho ročníka základnej školy.

Implementácia v podmienkach našej školy:

V podmienkach našej školy zaraďujeme FG medzi doposiaľ integrované prierezové témy a po analýze jednotlivých predmetov vyučujúcimi sme rozpracovali vlastnú metodológiu pre úspešnú integráciu. Jednotlivé témy FG budú v našom vzdelávacom systéme realizované v rámci nosných tém všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktoré sú obsahovo viazané k danej problematike. Každý vyučujúci predstavil vlastnú realizáciu pre tento školský rok.

1. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Tlačené a písané písmená

Úroveň 1: Osobné želania podľa dôležitosti

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Téma: Rozprávanie podľa obrázkovej osnovy (február)

Úroveň 1: Hospodárne správanie v rodine

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Tlačené a písané písmená (február)

Úroveň 1: Pomenovávanie osobných, rodinných, spoločenských potrieb

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Sčítanie a odčítanie, riešenie aplikačných úloh (január)

Úroveň 1: Úlohy zamerané na počítanie v eurách

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20 (jún)

Úroveň 1: Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Téma: Premena kamenného srdca – Legenda o sv. Mikulášovi

Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Moje dedičstvo

Téma: Čo dokážem

Téma: Moja rodina

Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie vo svojom okolí pozná.

4. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Téma: Premena kamenného srdca – Legenda o sv. Mikulášovi

Úroveň 1: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

2. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Téma: Ľudová rozprávka

Úroveň1: O troch grošoch (október)

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Opakovanie – hláska, slovo, slabika (marec)

Úroveň1: Rozklad slov týkajúcich sa obchodu, peňazí na slabiky a hlásky

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Opakovanie – vety (máj)

Úroveň1: Tvorba viet s tematikou financií

Matematika

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Opakovanie a utvrdzovanie učiva 1. ročníka (september)

Úroveň1: Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10 (november)

Úroveň1: Uplatniť zodpovedné a veku primerané rozhodovanie

Vlastiveda

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Rodina, Obec

Prírodoveda

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Zdroje vody

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Téma: Boháč a Lazár

Téma: Podobenstvo o márnoträtom synovi

Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Žijem v rodine

Téma: Príbeh o jednej rodine – Ezau a Jakub

Téma: Podobenstvo o márnoträtom synovi

Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Boháč a Lazár

Téma: Podobenstvo o márnoträtom synovi

Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie vo svojom okolí pozná.

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Reklama, Diskusia - názor, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie,

6. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Téma: Ľudové rozprávky

Anglický jazyk

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma: Školské veci, Oblečenie

Úroveň1: hospodárnosť, osobné potreby, starostlivosť o osobné veci

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Téma: Jedlo a pitie

Úroveň1: plánovanie a hospodárenie

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Bývanie

Úroveň1: etické súvislosti problematiky bohatstva a chudoby

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma: Povolania

Úroveň1: životné hodnoty, ľudská práca

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Téma1: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10000

Prírodoveda

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov

Vlastiveda

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Slovensko

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Téma: Uzdravenie chorého s vyschnutou rukou

Téma: Uzdravenie ochrnutého

Téma: Daj pozor, aby si to nerozbil!

Téma: Poznať, konať, vidieť to, čo je v živote dôležité

Úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny.

Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Výtvarná výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Reliéf (mince), plagát

4. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Diskusia, Názor

Anglický jazyk

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Školské veci, Oblečenie

Úroveň1: hospodárnosť, osobné potreby, starostlivosť o osobné veci

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Voľný čas a záľuby

Úroveň1: životné potreby jednotlivca

Téma: Jedlo a pitie

Úroveň1: priority života

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Téma: Kupujeme darčeky

Úroveň1: plánovanie a hospodárenie, zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Povolania

Úroveň1: úloha a postavenie v spoločnosti, hodnota ľudskej práce

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Téma1: Násobenie a delenie v obore násobilky

Téma2: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do10000

Téma3: Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Prírodoveda

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma1: Zdroje elektrickej energie

Téma2: Význam elektrickej energie pre človeka

Pracovné vyučovanie

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma1: Papier a kartón

Téma2: Elektrický obvod

Téma3: Zdroje elektrickej energie

Náboženská výchova

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma1: Najväčšie obmedzenie človeka

Téma2: Bože, kde si? (Jób)

Úroveň 1: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Výtvarná výchova

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma1: Podnety rôznych oblastí poznávania sveta

Téma2: Prípravné práce na obchodnú hru – výroba rekvizít, bankoviek, tovaru

Téma3: Obchodnícka hra- obchodovanie v skupinách

Informatická výchova

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma1: Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce)

Téma2: Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií)

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do ŠkVP - ISCED 2

5. ročník	
Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	<ul style="list-style-type: none"> - Všetko o reklame - Ne-organizovaná výmena názorov - Textová správa cez mobil a internet - Plagát a inzerát
Anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - Číslovky od 0 do 100 - Môj svet - Rodina a priatelia - Čas - Ľudia
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Tvoríť úlohy z praxe podporujúce finančnú gramotnosť - Riešiť slovné úlohy spojené s obchodovaním, porovnávaním cien tovaru, výdajmi v domácnosti... - Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. - Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - Informácie okolo nás
Technika	<ul style="list-style-type: none"> - Ručné obrábanie dreva
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, šetriť drevo, recyklovať odpad. - Šetriť vodu, využívanie alternatívnych zdrojov energie (vodné elektrárne).
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> - Svetadiely a kontinety - Opísať možnosti finančnej pomoci pri živelných pohromách a katastrofách. - Financovanie opráv pamiatok UNESCO
Dejepis	<ul style="list-style-type: none"> - Čo potrebujeme vedieť pri prechádzke časom - Písomné historické pramene - Kto ochraňuje historické pamiatky - Kde sme bývali v minulosti a kde bývame dnes - Ako si človek vytváral rodinu - Práca – trest alebo radosť - Detská práca - Prvé knihy. - Médiá - Keď zlyhá komunikácia
Občianska náuka	<ul style="list-style-type: none"> - Moja škola - Pravidlá v rodine Slovákovcov - Jakub vie, že okrem práv má aj povinnosti - Jakub skúma, aké hodnoty sú v rodine dôležité - Jakub zisťuje, že v triede sú si rovní, ale nie sú rovnakí - Rodičia Slovákovcov podporujú svojho syna v mimovyučovacích mimoškolských aktivitách - Triedna samospráva zorganizovala v 5. A anketu na tému „je vzdelanie dôležité?“ - Ľudia sa vzdelávajú celý život - „Strojom času“ sa Jakub dostal do budúcnosti

5. ročník

Predmet	Téma
Náboženská výchova	<ul style="list-style-type: none"> - Modlitba svätých – Svätý František z Assisi -Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny. -Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby. - Rút tá, ktorá horela pre iných - Som chlapec a dievča, slúžim rodine -Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. -Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom. -Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote.
Výtvarná výchova	<ul style="list-style-type: none"> - Prípravné práce na obchodnú hru – výroba rekvizít, bankoviek, tovaru - Obchodnícka hra- obchodovanie v skupinách - Podnety architektúry. Podnety tradičných remesiel.

6. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	<ul style="list-style-type: none"> - Protirečíme si! - Rozprávania - Detektívna literatúra
Anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - Moja rodina ,moja škola - Radové číslovky, dátumy - Prírodné vedy a matematika – meranie času - Náš školský výlet - Naše prázdniny - Riešenie problémov - Jedálny lístok - Lámači rekordov - Televízne programy
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Desatinné čísla a početové výkony s desatinnými číslami - Počítame s desatinnými číslami - Vedieť uviesť príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote - aj ceny tovaru v eurách. - Riešiť slovné úlohy - nákup, predaj, zľavy a akcie (sú skutočne vždy výhodné?),cena práce (rozlíšiť mzdu platenú za hodinu a za počet vyrobených kusov). - Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jejvyjadrenia. - Možnosti získania peňazí na nákup pozemku, domu, záhrady či bytu s určitýmirozmermi (úver, pôžička, sporenie...)
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> - Princípy fungovania IKT
Fyzika	<ul style="list-style-type: none"> - Vedieť ohodnotiť vlastnú prácu a prácu druhých
Chémia	<ul style="list-style-type: none"> - Chemická výroba - Poznať hodnotu vecí ako výsledku práce - Pomenovať základné ľudské potreby - Prírodné suroviny (potreba separácie odpadov, recyklácie) - Vysvetliť podmienkyvrátenie výrobkov v miestnych obchodoch. - Metódy oddeľovania zložiek zmesi (zhrnutie učiva) - Čistenie odpadových vôd, destilácia

6. ročník	
Predmet	Téma
	- Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia
Technika	- Vtáčia búdka – úspora materiálu - Obnoviteľné zdroje surovín
Biológia	- Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, využívanie alternatívnych zdrojov energie - Porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny - Vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu
Geografia	- Austrália pred a po príchode prisťahovalcov - Austrálsky zväz - Amerika - Štáty v Severnej a Južnej Amerike – porovnanie životnej úrovne obyvateľstva - Pojmy bohatstvo a chudoba
Dejepis	- Doba bronzová, medená, železná - Civilizácie starého orientu - Grécka kultúra. - Rímska ríša, dôsledky jej rozpadu - Ako sa žilo v stredoveku
Občianska náuka	- Súčasnosť mojej obce - Ako žili ľudia v Bratislave v minulosti, ako žijú dnes - Obyvatelia Bratislavy spoločne vytvárajú jej budúcnosť - Jakub sa zamýšľa nad spájaním národov v Európe
Náboženská výchova	- Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby. - Ježiš učí v podobenstvách - Pravidlá pre život - Zákon lásky - Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny. - Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby. - Mám hodnotu - Ježiš učí v podobenstvách - Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny. - Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu. - Skutky lásky - Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
Výtvarná výchova	- Podnety tradičných remesiel. Podnety rôznych oblastí poznávania sveta.

7. ročník	
Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	- Argument a protiargument - Komunikácia: asertívna/efektívna - Neologizmy - Základné a radové numerálie - Hráme sa na detektíva – známi detektívi
Anglický jazyk	- Jedlo - V obchode , porovnávanie cien, - Môj život, moja rodina - Ako pomáham doma – nakupovanie, vreckové

7. ročník

Predmet	Téma
Nemecký jazyk	- Dom a bývanie
Matematika	- Opakovanie učiva 6. ročníka - Vedieť riešiť primerané slovné úlohy a podnetové úlohy z oblasti bankovníctva a finančnictva. Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť - Definovať daň a vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu. - Percentá - Záverečné opakovanie
Informatika	-
Chémia	- Horenie látok so vzdušným kyslíkom - Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca. - Hasenie horiacich látok - Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny - Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.
Fyzika	- Energetická hodnota potravín - Iné zdroje energie - Vedieť riešiť jednoduché výpočtové úlohy s využitím vzťahu pre výpočet ceny zaspotrebované teplo.
Svet práce	- Bonsaje
Biológia	- Pochopiť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík a vysvetliť základné metódy riadenia rizík. - Vysvetliť systém zabezpečenia pre prípad zdravotne a sociálne nepriaznivej situácie a staroby. - Vysvetliť v rámci súkromného poistenia podstatu a význam poistenia majetku, zodpovednosti za spôsobené škody, úrazového a životného poistenia
Geografia	- Afrika – hospodárstvo, školstvo, zdravotníctvo, cestovný ruch - JAR a štáty v rovníkovej Afrike - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby v štátoch Afriky. - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby (kasty) v ázijských krajinách v súvislosti s hospodárskymi aktivitami človeka
Dejepis	- Slovania - Veľká Morava - Slováci v Uhorskom kráľovstve – banské mestá - Kremnica, mincovňa, dukát - Humanizmus a renesancia, výroba kníh - Gotika, objavné plavby, zlato, dobyvatelia - Dôsledky zámorských objavov – hospodárske zmeny - Habsburská monarchia – osvietenské reformy
Občianska náuka	- Štát a právo - Jakub hľadá odpoveď na otázku: „Prečo sa mení usporiadanie ľudskej spoločnosti?“ - Jakub zisťuje, prečo sú vo svete vojny - Základné ľudské práva a slobody - Participácia v širšom spoločenskom prostredí – dobrovoľníctvo
Náboženská výchova	- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia. - Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby. - Prečo dodržiavať Desatoro? - Práva človeka - Otroctvo v minulosti a dnes – časová priamka

7. ročník

Predmet	Téma
	<ul style="list-style-type: none"> -Rozhodnutie a sloboda - Rozhodnutie a dôsledky -Hierarchia – rozdelenie služieb -Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady. -Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny. -Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu. -Blahoslavenstvá – „Nádej v beznádeji“ -Život podľa blahoslavenstiev -Moja angažovanosť -Byť soľou zeme -Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
Výtvarná výchova	-Literárna príprava filmu, videa. Návrh úžitkového predmetu

8. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	<ul style="list-style-type: none"> - Formy komunikácií - Asertívna a efektívna komunikácia - Možnosť vyjadriť sa priamo/skryto - A čo tak prihlásiť sa? - Lyrizovaná próza – Tri gaštanové kone
Anglický jazyk	<ul style="list-style-type: none"> - Moja rodina ,moja škola - Radové číslovky, dátumy - Prírodné vedy a matematika – meranie času - Náš školský výlet - Naše prázdniny, - Riešenie problémov
Nemecký jazyk	
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> - Výdavky na domácnosť, zdroje príjmov v domácnosti - Príjem = kladné číslo, výdavky = záporné číslo. - Vedieť pripraviť rozpočet na plánovanie pravidelných výdavkov a úspor
Informatika	-
Chémia	<ul style="list-style-type: none"> - Vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. - Alkalické kovy – ako biogénne prvky, potravinové zdroje
Fyzika	<ul style="list-style-type: none"> - Netradičné – iné zdroje energie - Vie si uvedomiť aj finančnú hodnotu okuliarov pri odstraňovaní chýb oka. - Vie aplikovať vzťah na výpočet práce a cenu práce v úlohách. - Dokáže zaujať kladný postoj k opatreniam vedúcim k úsporám energie aj z finančného hľadiska
Technika	<ul style="list-style-type: none"> - Technika – domácnosť - Základný elektroinštalačný materiál
Svet práce	- Trávník
Biológia	<ul style="list-style-type: none"> - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne. - Šetriť drevo, vodu, nerastné suroviny, fosílna palivá (znižovanie nákladov

8. ročník

Predmet	Téma
	naenergie = úspora financií v domácnosti). - Využívanie alternatívnych zdrojov energie
Geografia	- Európa – štáty V4 (Slovensko, Česko, Maďarsko, Poľsko) - Posúdiť problematiku financovania pamiatok UNESCO, bankovníctvo - Finančná zodpovednosť, banky (dlhy, úspory), problematika pôžičiek z EB.
Dejepis	- Priemyselná revolúcia - Osvietenstvo - Slováci a revolučný rok 1948, modernizácia a industrializácia - Matica slovenská - Vystáhovalectvo - Prvá svetová vojna, dôsledky rozpadu Rakúsko-Uhorska - Vznik ČSR
Občianska náuka	- Občianske právo – ochrana spotrebiteľov - Rodinné právo - Trestné právo - Rovnaký prístup ku všetkým deťom - Právo na vzdelanie a hru - Práva menšín

9. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	-Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu -Úradný list -Úvaha -Administratívny štýl
Anglický jazyk	- Jedálny lístok - Lámači rekordov - Televízne programy
Nemecký jazyk	
Matematika	- Počtové výkony s prirodzenými číslami - Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie - Počtové výkony s desatinnými číslami - Percentá - Pravdepodobnosť - Štatistika - Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic
Informatika	- Odhaliť bežné typy spotrebiteľských podvodov, včítane on-line podvodov. - Identifikovať relevantné finančné informácie potrebné na prijatie rozhodnutia.
Chémia	- Zdroje uhľovodíkov- ropa, zemný plyn, uhlie a ich vplyv na životné prostredie - Kyslíkaté deriváty – alkoholy - Popísať fungovanie problematiky jednotlivca arodiny v ekonomickej oblasti. - Prírodné látky – cukry, tuky, bielkoviny - Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti. - Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný
Fyzika	- Elektrická energia a jej premeny - chápať cenové rozdiely medzi elektrickými spotrebičmi podľa výšky spotreby elektrickej energie
Svet práce	-
Biológia	- Separovaný odpad, finančné zhodnotenie - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

9. ročník

Predmet	Téma
	<ul style="list-style-type: none"> - Šetriť drevo, vodu, nerastné suroviny, fosílné palivá (znižovanie nákladov na energie = úspora financií v domácnosti). - Využívanie alternatívnych zdrojov energie
Geografia	<ul style="list-style-type: none"> - Slovenská republika – NP a pamiatky UNESCO na Slovensku - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby, vysťahovalectvo, kríza. - Plánovanie a hospodárenie s peniazmi v súvislosti s cestovným ruchom
Dejepis	<ul style="list-style-type: none"> - Svet zachvátený vojnou - Svetová vojna a Slováci - Ako sa rodil mier - Pohľad späť –opakovanie tematického celku - Zápas o každodenný chlieb - Míľniky vedy a techniky - Mračná nad Československom - Aký bol Slovenský štát - Pod Stalinovým tieňom - Dve tváre komunistickej totality - Na ceste k demokracii
Občianska náuka	<p>FG sa bude ako niť ťahať takmer na každej vyučovacej hodine</p> <ul style="list-style-type: none"> - Základné ekonomické otázky - Typy ekonomík - Trhový mechanizmus - Ako sa stať podnikateľom - Spotreba a spotrebiteľ - Peniaze a funkcia peňazí - Banky a sporiteľne - Poisťovne - Produkty a služby bánk - Sporenie - Druhy poistenia - Euro v SR - Osobné financie - Hospodárenie v domácnosti - Štátny rozpočet - Dane a daňová sústava - Ochrana spotrebiteľa - Vplyv reklamy na spotrebiteľov - Právospotrebiteľa v EU.
Výchova umením	<ul style="list-style-type: none"> -Architektúra, architektonický návrh a model „Môj dom snov“ -Telový dizajn, úprava tváre, účesu, doplnky
Náboženská výchova	<ul style="list-style-type: none"> -Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb. -Dôstojnosť človeka -Ľudskosť, tolerancia -Ježišov postoj k ľuďom na okraji - Mať alebo byť - Hodnota práce - Ekologická uvedomelosť kresťanov -Kresťanské poslanstvo ľudskosti -Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. -Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rozličnými

9. ročník

Predmet	Téma
	kariérenými možnosťami. -Ježišov postoj k ľuďom na okraji -Stanoviť, či je prispievanie formou darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.

V žiakoch budujeme povedomie o úrazovom poistení, o výhode organizovania vianočnej burzy....

Záver

Pri začleňovaní finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu nejde primárne o rozširovanie učiva a ďalšie zaťažovanie žiakov z obsahového hľadiska. Tak, ako čitateľskú gramotnosť môžeme rozvíjať aj na hodinách hudobnej výchovy alebo matematiky, matematickú gramotnosť na hodinách telesnej výchovy alebo výtvarnej výchovy, aj finančnú gramotnosť je možné rozvíjať v rámci všetkých učebných predmetov vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní. Ide o prirodzené začlenenie finančnej gramotnosti vzdelávacieho procesu.

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia budú snažiť sprostredkovať žiakom základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Žiaci budú vedení k tomu, aby vedeli posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zvážiť vplyv peňazí a na základe toho si vybrali životné priority a východiská zabezpečenia životných potrieb, aby vedeli používať spoľahlivé informácie a rozhodovacie procesy pri osobných financiách, rozumeli a orientovali sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny, vedeli vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, v rámci možností dokázali organizovať osobné financie a používali rozpočet na riadenie hotovosti, orientovali sa v problematike udržania výhodnosti, požičiavania za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu, vedeli aplikovať rôzne vekovo primerané finančné stratégie a vedeli tiež odhadnúť možné riziká.

Nepôjde o krátkodobý proces, ba naopak o systematický a dlhodobý nenásilný výchovný a vzdelávací vplyv prostredníctvom širokej škály vizuálnych, slovných i zážitkových metód.

V takomto poňatí a nasadení chceme byť našim žiakom nápomocní, aby nezostala oblasť FG strašiakom, ale prirodzenou súčasťou a potrebou ich celoživotného vzdelávania

Slovník základných pojmov(NŠFG)

<https://www.minedu.sk/data/att/6630.pdf>

Zdroje:

www.fininfo.sk

www.mojafamilia.sk

www.minedu.sk

www.viacakopeniaze.sk – prvky e- learninguonline učebnica

<http://www.nadaciaslp.sk/cvicna-banka>

http://www.mpc-edu.sk/library/files/z_klady_finannej_gramotnosti.pdf

http://www.nucem.sk/documents//45/aktivita_1_4/seminar_statisticka_a_financna_gramotnost/Financna_gramotnost_Sepetka.pdf.pdf

<https://www.minedu.sk/data/att/6630.pdf>

Naučme sa hospodáriť – finančná gramotnosť pre ZŠ

Výučba FG pre žiakov ZŠ – manuál MoFa

Finančná gramotnosť pre 4, ročník ZŠ, MP, Monika Reiterová,

On-line hra Moja familia

Hry Investor, Biznis, Monopoly